

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

IZIDI.

Volitev je konec. Bile so ene izmed najgnusnejših, kar smo jih v novi državi doživeli. Temu primerni so izidi, Niso še končno veljavni, ampak uradni podatki ne bodo mnogo spremenili zadnjih vesti, po katerih so dobili:

V **Ljubljani**: klerikalci 2814 glasov, narodni socialci 549, Peričevci s komunisti 1865, napredni blok 3511 (en mandat — Reisner), Šusteršič 136; te številke so končno veljavne:

na **Kranjskem** bo uradno poročilo tu pa tam še kaj spremenilo: klerikalci 48.393, samostojneži 6462, Šusteršičeva ljudska stranka 739, narodni socialci 1259, demokrati 5974, enotna fronta 5589, radikalci 2125, SSJ 1445;

na **Štajerskem** (po zadnjih vesteh): demokrati 5164, klerikalci 55.735, Novačan 1449, samostojneži 4543, komunisti z Golouhovi 5782, Nemci 5980, Radičevci 10.168, SSJ 4284, radikalci 1365, narodni socialci 2069.

Po vseh teh izvidih je za Slovenijo skoro gotovo, da dobe klerikalci 21 mandatov, 2 Radičevci, 1 demokrati, 1 samostojneži, dočim ni odločeno, če dobe še en mandat Nemci ali Golouh.

Rezultati za vso državo so še bolj nejasni. Zadnja poročila vele, da dobijo radikalci čez 100 mandatov, Radič okrog 70, demokrati okoli 50, klerikalci morda 22, Spahovi avtonomistični Turki krog 20, zemljoradniki do 16, Nemci 9, ostali mandati se porazdele med manjše stranke, med temi 2 socialistična in 1 Rumun.

To bi bili približni podatki. Naj jih uradno poročilo še tako izpreminja, izpremeniti ne bo moglo na njih nič bistvenega več. Uradno poročilo bo le nova potrditev, da je v državi zmagala reakcija kakor še nikdar in da lahko s črnim pogledom pričakujemo dogodke in sisteme, ki se bodo v najkrajšem času udejavili. Ljudstvo se v vseh teh štirih, petih letih po prevratu ni prav nič naučilo, nasprotno: vse trpljenje in vsa beda, ki jo je v tem času preživelo, mu je pomagala samo do tega, da je šlo kakor nerazsodno, suho jagnje za šopom trave, ki so mu jo prožili demagogi in tatovi, da ga zvbijajo v svoj hlev.

Najžalostnejšo sliko tega intelektualnega razkroja v narodu kaže Slovenija. Stranka, ki je doslej zagrešila nad ljudstvom največ sleparstev, največ škode, ki ga je opeharila za vse njegove telesne in duševne dobrine je pobrala z eno samo neiskreno jezujsko frazo, s frazo o samovladi tega ljudstva skoro vse mandate. Kakšna politična nezrelost vlada pri nas pa dokazuje tudi dejstvo, da so Slovenci dober del svojih glasov oddali najbolj puhli osebni ambiciji, kar jih je kdaj

pri nas živelo, ambiciji hrvaškega žonglerja na vrvi ljudske nespameti — Radiča. Vse druge stranke so doživele strašen poraz. Samostojneži so uničeni (po zaslugi), narodni socialci in Novačanovi skoro ne pridejo več v poštev, demokrati so z muko rešili en mandat, dočim se je nad vsemi dosedanji grehi »socializma« in »komunizma« ne samo pri nas, ampak po vsej državi, izvršila tako strašna sodba, da ji ni para v zgodovini socialističnega gibanja. Komunizem je v Jugoslaviji dobesedno izbrisan z zemeljskega površja, od vseh svojih nekdanjih 60 mandatov ni dobil niti enega, socializdajstvo in voditeljska žejja po mandatu je dobila grdo klofuto, socializem organizacij in zavednega članstva je bil ob teh volitvah še premlad, da bi si izbojeval kak upliv v parlamentarni javnosti.

Mi že od vsega početka nismo upali na kak mandatarski uspeh, ker smo poznali razmere in smo vedeli, da 40 popolnoma novih organizacij še ne more v samostojnem boju za čisto idejo socializma, v segniti splošni ideologiji, v boju proti trenutni premoči laži in demagogije prodreti. Zato smo tudi od vsega početka že osredotočili ves naš trud v pozitivnejšem delu za razširjenje naše organizacije in tiska, vedoč, da je to edini temelj za uspešno nastopanje v bodočnosti in za vsaj delno rešitev proletarskih pridobitev v črnih, reakcionarnih dneh, ki nas čakajo. Z razširjenjem naše organizacije in tiska smo precej dobro uspeli in to nas bolj veseli, nego če bi dobili vseh tistih 26 majavih mandatov, ki so si jih laž, korupcija in demagogija v Sloveniji razdelile med seboj. Tam, kjer stoje naše organizacije in kjer berejo naš tisk, smo tudi dobro obdržali nekdanje postojanke slovenskega socializma, trdno smo se zasedrali z našo idejo celo tam, kjer so vladali nasprotniki organiziranega socializma in kjer ni vršila naša stranka sploh nobene agitacije s shodi in sestanki. Treba je samo primerjati rezultate iz posameznih krajev, o čemer bomo še pisali.

Nekaj nad 6000 zavednih socialistov je danes v Sloveniji, to so nam pokazale te volitve. Sedaj bo treba iti na novo delo, da napravimo najprvo iz teh socialistov trdno, nepremakljivo enoto. Organiziranje je naša prva naloga. V tem znamenju pojdemo dalje in se bomo pri tem prav tako malo ozirali na leve in na desne sovražnike kakor doslej. Še manj, ker volitve so obračunale tudi z našim najhujšim sovražnikom, s tistim, ki se je pod imenom socialistične »enotne fronte« kakor klin skušal zariti v telo enotne organizacije, Fabjančiči, Periči, Klemenčiči, Makuci, Favaji in drugi izdajalci in koristolovci v delavskem razredu so žalostno propadli, Golouh se trese za svoj mandat, ki ga najbrže še imel ne bo, in če ga bo

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Franciškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

imel se bo zgodilo to samo pa zaslugi tistega »komunističnega« ljudstva, ki je že davno prodalo svojo razsodnost in razredno zavest za ničvredne fraze in zakrinkana koritarska dejanja svojih bogov, tistega »komunističnega« ljudstva, ki ga je Golouh 1920, leta baš zavoljo mandata že enkrat izdal. Nas je 6000, ki mislimo vsak s svojo glavo in gremo organizirani isto pot, na oni strani je prav malo večje število ljudi brez vsake organizacije brez vsake zavesti, brez enotne taktike in cilja, »komunisti« poleg socialpatriotskega zarjanstva, »neodvisneži« poleg korumovstva in golouhovstva, anarhosindikalisti poleg ljudi, ki niso nič in ki jih vse skupaj kot slučajno skupaj zbobnana čredo vodi skupinica lačnih in žejnih voditeljev.

S to strujo, ki je s svojim peklenskim razdiralnim delom ponajveč kriva, da ni vse delavno ljudstvo še prišlo do pameti, s to strujo, ki je še zadnje dni pred volitvami baktirala in agitirala za klerikalno črno reakcijo (Fabjančič na shodu v Ježici!), tudi v bodoče nočemo imeti nič skupnega. Sami, a zavedni, a zdravi pojdemo svojo pot, da z organizacijo rešimo zadnje ostanke delavske zavednosti in s sezidanjem temelja za bodočo slovensko socialistično družbo rešimo ves slovenski ročni in duševni proletarijat popolne propasti. Kaj za to, če je trenutno zmagala nevednost in tisti ljudski sleparji, ki živijo od te nevednosti in jo zato na vse kriplje vzdržujejo!

Dr. Milan Korun in njegov pomagač.

»Rdeča prapot« nam očita, da imamo še vedno stari ton zabavljanja in osebnih napadov. Takoj za tem očitkom pa priobčuje podpisano obrambo dr. Milana Koruna, ki jo priobčujemo v celoti, ne samo zato, ker v nji ni nič »zabavljanja in osebnih napadov«, ampak tudi zato, da bo imel dr. Korun več čitateljev in da bo lahko širši krog prepričal o svojem značaju. To delamo tem rajši, ker čitamo v rubriki »Iz stranke« (Korun in Golmajer sta stranka!), kakor da bi se mi njih Rdeče praproti kaj bali in da agitiramo proti samo zato, da bi naši pristajši ne čitali, kako se dr. Korun razredno bojuje za svoj razred. Javno izjavljamo, da nismo in ne bomo nikomur svetovali, naj ne čita; kar dobivate nazaj, so sodrugi večinoma že prečitali, le plačati ne marajo »Rdeče praproti«, ker vedo, da ima sama dovolj denarja in ne marajo ne z belimi ne z rdečimi praprotniki imeti nič skupnih računov. Še več — mi svetujemo vsem proletarcem, da naj le prav pridno čitajo vse nasprotne časopise in ker ne more vsak vsega prečitati, zato jim priporočamo organizacije, ki delo lahko razdele med sodruge, da čita vsak nekaj, na sestankih naj pa potem

razprava o našem in nasprotnem tisku in naj tako iščejo resnice. In ker to priporočamo, zato vama, g. doktor in g. kovinarski tajnik, prav nič ne pomaga, da sta si na nepošten način prisvojila naslove naših naročnikov!

Proti našim noticam in člankom, v katerih nismo nikogar imenovali za barabo, pač pa povedali samo kdo, kaj in kako je delal in ne moremo nič za to, če kdo čuti, da delajo taka dejanja barabe, posebno pa proti našemu uvodniku z dne 18. marca pod naslovom: »Proti kapitalističnim hlapcem!«, se brani g. dr. M. Korun tako-le:

Naprej me napada, na način, kakor to pač zna. Očividno ga boli, da sem živ, da imam zdrave možgane in da sem pošten, čeprav sem advokat, kar je v Naprejevem jeziku že psovka. Čudim se, da me šele sedaj napada; zakaj me ni napadal že takrat, ko sem bil še v pokrajinski organizaciji, če sem res taka baraba. Kaka morala pa je to, da se take ljudi trpi v organizaciji in se jih ne vrže na cesto, ampak napada šele takrat, ko so prostovoljno odšli iz Naprejeve bližine? — Sicer pa na Naprejeve očitke principijsko ne bom odgovarjal po časopisju; če bo prilika nanesla pač kje drugje. Kdor pozna sadistično razpoloženje Naprejeve, koliko je Napreju verjeti. Naprej pogreva Tokanovo govorjenje. Vsak sodrug pa se lahko pri Osrednjem društvu usnjarjev in oziroma njegovi ljubljanski podružnici prepriča, da sem kot poslanec — seveda — brezplačno za gospoda Pollaka interveniral na pismeno prošnjo društva. Svojega poslaniškega mandata nisem nikdar zlorabljal za odvetniški kšeft in nikdar nisem ničesar napravil, kar bi bilo proti interesom delavstva. To je pa vendar glavno. Kot advokat pa si služim pošteno svoj kruh in moram povedati, da sem — v okviru predpisov — izvrševal tudi v času, ko sem bil poslanec, svoje odvetništvo, kakor ga bom, ko nisem poslanec. In ravno zato, ker je poslančevanje mojemu poklicnemu delu škodovalo, sem že na celjski konferenci 1. 1. v juniju izjavil, da ne mislim več kandidirati in celo odložiti mandat, če ne bo parlament kmalu razpuščen. To so vsi sodrugi v Celju slišali, če so hoteli. — Tak je torej bil moj poslaniški »kšeft«, da se mi ni izplačal. Dobi pa se včasih kak poslanec, ki se mu tak »kšeft« izplača, dobi se včasih tudi kak politik, ki se mu ta »kšeft« tudi izplača, ker bi drugače radi svoje nezmožnosti moral gladovati. Ponosen sem nato, da ne spadam med to vrsto ljudi. Lj. 8. III. Dr. M. Korun.

Kdor se bo potrudil in še enkrat prečital tisti naš uvodnik, bo razumel vse brez komentarja. Vendar na nekaj moramo opozoriti. Dr. Korun se je ves čas novega kurza v stranki branil proti načelu javnosti, češ, dokler je kdo član, ga ne smemo napadati v listu — ali je že takrat vedel, da se bo enkrat na ta način branil? Ali so tisti njegovi pomočniki, ki so takrat g. dr. Koruna zagovarjali, češ, boljše je, da služi njegova prebrisanost nam nego proti nam — ali so ti tudi že takrat vedeli, da pojdejo za Korunovo prebrisanostjo kamorkoli? — Radi govorjenja o odložitvi ali odklonitvi mandata pa spominjamo čitatelje na basen o lisici in kislem grozdju. Če bi to grozdje viselo malo nižje, bi ne bilo tako kisel — še 3. febr. (torej po kongresu!) je pisal dr. Korun pokr. odboru, da sprejme edino mandataro kot nosilec liste na Štajerskem, če gre stranka skupno z Goluhovci, to se pravi, če bo mandat popolnoma gotov. Tak mandat bi bil — sladak.

DELAVEC JE DOLŽAN ŠIRITI SOCIALISTIČNO ČASOPISJE, ALI SI ŽE PRIDOBIL KAKEGA NAROČNIKA »NAPREJU« ALI »LJUDSKEMU GLASU«? POTRUDI SE ZDAJ. DA NADOMESTIŠ, KAR SI ZAMUDIL!

Politične vesti.

+ **Volitve** so v splošnem potekle mirno. Samo v Zagrebu se je zgodilo nekaj zgage. Ko je velika množica ljudi, čakajočih volilne izide pred upravo »Novosti«, zvedela za zmago radičevske demagogije, je začela vzklikati Radiču in hrvaški republiki. Vmešala se je neizogibna policija, parkrat je ustrelila in imela potem mnogo posla s pobiranjem na bojišču ostalih — dežnikov in palic, iz česar sklepamo, da je v nedeljo v Zagrebu deževalo. Hujše je bilo uro pozneje (ob 20.) na Jelačičevem trgu, kjer so se spopadli Hanaovci (člani hrvaške nacionalistične organizacije) z Orjunci. Tri osebe so bile ranjene. Vojaštvo je napravilo red. — V Ljubljani so Orjunaši do pozne noči slavili Reiserja in prepevali »Lepo našo domovino«. Drugi dan jim najbrže ni bila več tako lepa, ampak o tem se še niso izjavili.

+ **Ministri brez portfelja morajo podati ostavko.** O rezultatu volitev so razpravljali 19. t. m. radikalski ministri. Po parlamentarnem redu bi morala cela vlada podati ostavko. Razpravljali so pa samo o ministrih, ki so brez mandata, ki bodo morali takoj položiti svoja mesta. S tem je »slovenskega ministra« Zupaniča konec.

+ **Opatijska pogajanja** zaradi Reke, Sušaka in Baroša so se ustavila. Šef naše delegacije dr. Ribač je bil odpoklican v Belgrad in mu je menda odklenalo, ker mu očitajo razne neuspehe. Neuspehi so čisto gotovi, ker vlada sama je na ustvaritev italijansko - jugoslovanskega kapitalističnega konsorcija načeloma pristala. Znano je, da ima Pašičeva porodica pri tem konsorciju svoje špekulativne interese. Italijani mirno čakajo, da se naši povsem uklonejo.

+ **Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš** je odklonil v soboto prošnjo nemške vlade po intervenciji v francosko-nemškem sporu. Vatikan priporoča Francozom kakor Nemcem, naj se sporazumejo. Kako — tega ne ve povedati. Najmanj pa, da bi črede svojih klerikalnih ovčic pozval, naj se v tem oziru tudi one malce zbude iz svojega mrtvila, da ne bo nova svetovna klavnica požrla tudi teh ovčic. Cerkveni hierarhiji očitno ne bi šlo proti volji, če se svet ponovno vname, ker od vsake vojne je hierarhija doslej le dobiček imela. Francozi pridno zasedajo nova renška pristanišča. V Hammu so člani nemške vlade v nedeljo začeli konferirati o položaju.

+ **Stavki rudarjev v Moravski Ostravi** se bodo pridružili v petek solidarno vsi rudarji iz Češke, če jim podjetniki ne ugođe do 21. t. m.

+ **Bolgarski komitaši** so se v soboto zopet spopadli z našimi četami.

+ **Turki** so poslali zaveznikom protipredloge na losansko pogodbo, od svoje politične in gospodarske neodvisnosti se ne umaknejo. Zahtevajo povrnitev nekkih ozemelj in stroškov, ki so jih imeli še za balkanske vojne. Grenki oreh orientskega vprašanja bodo zavezniki znova načeli na predkonferenci, ki se bo baje vršila še pred Veliko nočjo.

Dnevne vesti.

G. dr. Korun je res silno prebrisan. V svoji obrambi, ki je ponatisnjena v današnjem drugem članku, napada mene, da nimam zdravih možganov in da sem nezmožen ter da bi moral gladovati, če

ne bi živel od politike. Ker pa me napada po advokatski prebrisanosti ne da bi povedal, da misli mene, zato upa, da se ne bom mogel braniti. Toda — če ne napada mene — naj blagovoli v svoji poštenosti povedati, katere druge naše ljudi si je dovolil tako nesramno napasti. Čemu je besedica »zdrave« debelo podčrtana? To uganko bo znal najbolje raztolmačiti predsednik Strok. komisije Fran Svetek, katerega je hotel g. dr. Korun že davno, davno odtrgati od »Napreje«, češ, da nisem normalen. Seveda je to govoril le za mojim hrbtom, meni — ali pa na seji — tega ni nikdar povedal. Jaz seveda imam v svoji »neumnosti« navado povedati vse take stvari najprej tistim, ki se jih tičejo. Zato sem napadal dr. Koruna najprej med štirimi očmi, potem v ožjem krogu, potem na sejah, potem na kongresih (že 1. 1921!) in ne morem prav nič zato, če ima tako trdo kožo, da je šele zdaj reagiral z izstopom. Očitaj sem mu pa tudi nepošteno stvari, ne samo »netaktične«! Neprijeten sem mu postal takoj, ko sem postal strankin tajnik in začel vpisovati, kdo in kaj dela, kdo in kaj plača, kam gre denar, ko sem začel spravljati dopise in kopije, da še danes lahko pogledamo, kako je bilo takrat. To je najhujši poper za diplomate, zato so govorili, da je to neumno, nemogoče, drago itd. Toda jaz se v svoji »neumnosti« nisem dal motiti in tako sem spravil tajništvo v red, da danes vemo, kdo je naš in kdo ne. Tako je stranka prisilila »leve« in »desne« koritarje, da so se v obrambi proti naši stranki našli in morali ustvariti enotno fronto koritarjev — pomislite, ministerialisti in komunistični »revolucionarji« so šli skupaj v volitve! Naša stranka je pa utrdila organizacije in danes se lahko smeje vsem nasprotnikom v volji in ovčji koži, ker ne veruje nikomur, da je prebrisan, da je priden itd., ampak sodi vse le po delu. Ali mislite, da bo po tehle volitvah še kdo verjel kocmurjcem, da so protiklerikalni? Pa Goluhovcem, da so socialisti? Pa Korunovcem, da so člani SSJ? Nikdar več ne bo proletariat verjel drugim nego tistim, ki jih bo poznal od delovanja v organizacijah. Proletariat, ki me pozna, ve, da nisem niti nezmožen, niti neumen, niti len, tistim pa, ki me ne poznajo, odrekam pravico sodbe. Če pa g. Koruna nisem všeč, me prav nič ne boli. Organizacije bodo rešile proletariat, ne poslanci in ne advokatje. Naša moč je v zavednosti, ne v glasovih nezavednežev.

Z. Bernot.

Brez dovoljenja ministrstva za socialno politiko v bodoče ne bodo več smeli nameščati v jugoslovanskih podjetjih tujih državljanov. Podjetnikom grozi zakon o zaščiti delavcev s kaznijo do 3000 Din. Takšne odredbe poznamo iz prakse. Kadar gre za odslavljanje neljubih domačih delavcev, njih zamenjavo z neorganiziranimi tujimi kruhoborci in za najemanje inostranskih stavkokazov, ne samo, da se podjetniki nič ne brigajo za dovoljenja in da ne plačujejo nobenih kazni, ampak še kaj »navrh« dobijo. In če Bog da, pojde po tem redu še tako dolgo dalje, dokler bo delavstvo z nerazumevanjem svoje prave organizacije trpelo.

Iz poštnih krogov. (Prejeli smo in objavljamo): Pod tem napisom je prinesel dne 16. marca t. l. vaš list notico, v kateri sicer dopisnik ne imenuje direktno mojega imena, po vsebini pa vendarle ve vsak, kateremu je zadeva znana, da sem s tem mišljen jaz. Prosim gospoda dopisnika da ali naznani v eni prihodnjih številkih svoje ime, ali pa opusti vsako javno kritiko, ker mi s tem prav nič ne poma-

ga, marveč meni in mojima otrokoma le škoduje. Prihodnja sodna razprava bo že sama to zadevo razčistila. — Milan Detela l. r.

Brzovjavni promet s sovjetsko Rusijo je bil v nedeljo otvorjen, kakor poročajo razni listi.

Ljubljana.

Pustošenje mestnih travnikov. Na mestne travnike za ljubljanskim velesojmom v Lattermanovem drevoredu so pričeli voziti različni vozniški kupe gramoza in drugih odpadkov in so travnike zasuli. Mestna občina bo morala vso to šuto odpeljati, če noče, da se travniki popolnoma ne uničijo. Zato opozarja mestni magistrat da bo dal vsakogar, katerega pri tem početju zaloti, kaznovati in obsoditi na povračilo storjene škode.

Rodilo se je pretekli teden 23 otrok (12 ž.), 1 mrtvorojeni, 22 oseb (po 11 m. in ž.) je umrlo, in sicer: za jetiko 6, za pljučnico, srčno hibo in rakom po 2, za drugimi naravnimi vzroki 9, za smrtno poškodbo 1. 1 nov slučaj davice je bil nanzanjen.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V torek zaprto. V sredo »Idijot«, red D. V četrtek »Othello«, red B. V petek zaprto. V soboto »Črešnjev vrt«, izven. V nedeljo »Othello«, izven. V ponedeljek »Črešnjev vrt«, red C. Opera: V torek zaprto. V sredo »Seviljski brivec«, red E. V četrtek zaprto. V petek »Čarostrelec«, red D. V soboto »Nižava«, red A. V nedeljo »Čarostrelec«, izven. V ponedeljek zaprto.

Celje.

Celje. V petek, 16. marca t. l. se je vršilo protestno zborovanje združenih železničarskih organizacij sporazumno z organizacijo državnih nameščencev v hotelu »Union«. Kot predsednik te najnovejše koalicije je nastopil g. Jerše, progovni mojster (organizator zvezarjev), prisledniki predsedstva so bili sodr. Ferdič, predsednik »Saveza železničarjev Jugoslavije« in g. prof. Reich za javne nameščence. Uvodoma je g. Jerše izjavil, da bodo besedo dobili samo železničarji, kljub temu, da je bilo navzočih mnogo organiziranih delavcev. K prvi točki je dobil besedo sodr. Krištof, kateri se je držal jako stvarno in govoril ostro proti neznosnim razmeram in obupnemu stanju železničarskega osebja. Kot drugi je govoril g. prof. Reich, kateri je istotako podal izjavo, da se javni nameščenci strinjajo z izjavo in protestom. Le govornik iz enotne fronte sodr. Stropnik se je spustil v politiko, udaril je po Kopaču, Etb. Kristanu in Deržiču, češ. ti so krivi, da nimamo danes organizacije, ki bi si mogla kaj izbojevati. Predsednik ves razburjen (ker je imel strah za NSS), je takoj odvezel besedo govorniku. (Med zborovalci so se slišale besede: Čudno, čudno! Mariborska »Volksštima« je glasilo »enotne fronte« in zagovarja E. Kristana, Stropnik pa ga napada! V »enotni fronti« že sedaj poka! — Op. poroč.). Za upokojenje je govoril tov. Josip Marn. Njegova izvajanja so žela splošno odobravanje. Nato so sprejeli predloženo resolucijo, nakar je predsednik shod zaključil.

Maribor.

Sodr. Franc Postrak, strojevodja in občinski svetnik mariborski, je v sredo, 14. t. m. po težki bolezni v bolnišnici umrl. V soboto so ga odnesli k večnemu počitku na pobreško pokopališče. Ranjki

sodrug je bil po svoji delavnosti eden najboljših in najtreznejših. Čast njegovega spomina!

Napada na Cirilovo tiskarno osumljene Orjunaše so v nedeljo iz zaporov izpustili. Torej, dr. Kukovec pri vsej svoji agitaciji z Orjuno ni mogel doseči, da bi na severu ne uspel Nemeč in da bi ljudstvo ne izročilo njemu namenjenega mandata dvema Radičevcema, ampak kralj se je njegove brzovjavke vendarle ustrašil — oje! — in Orjunce izpustil...

Volk in lisica.

(Komunisti in klerikalci, Pravljica o Zaloški cesti ter o ljubljanskih in državnih volitvah.)

Lisica je srečala v gozdu volka, ki je ležal ves pobit in žalosten pod grmom in brzkone premišljal o minljivosti vsega posvetnega.

»Dober dan! Kaj pa vam je, stric, da ste tako žalostni in se držite, kakor bi bila danes pepelnica sreda? Saj je predpust.«

»O, pri meni se je že davno pričel štiridesetdanski post; stradam, da bi se kmalu lupil; saj sem že tako slab, da se mi ne ljubi iti na lov.«

»O, če mi drugega kakor lakota, temu se lahko pomaga. Pri gozdarju je danes ženitovanje in vse je že skoraj napol pijano. Le hitro na noge in pojdiva tja! Plena nama ne bo nedostajalo.«

Volku so se jele slinje cediti, up ga pokrepča in oba se napotita proti gozdarjevi hiši, odkoder se je že od daleč slišal vrisk in ples.

Ko prideta blizu hiše, ga ustavi lisica, rekoč:

»Stojte malo! Prej se morava pomeniti, kako bi se dal najin naklep izvesti. Menim, da bi bilo tako najbolje: Jaz sem majhna in bom poskusila na kak način priti v hišo. Vam bi pa tega ne svetovala, ampak splazite se v hlev; tam bi utegnili najbolje opraviti.«

»Je že prav,« reče volk in jo zavije za svislimi proti hlevu. Lisica pa se zmuza v kuhinjo, in ker je dekla ravno nesla pečenko v hišo, stopi za njo, skoči naglo na klop in odtod za peč. Ker imajo na kmetih navado, jedi postavljati na peč, je mislila, da najbolje opravi za pečjo, pa se je zmotila. Na peči ni bilo drugega kakor skleda godlje.

Lisica ni veliko marala za godljo; jedi na mizi so ji mnogo bolj dišale. Zatorej se godlje ne dotakne, ampak premišlja kako bi spravila goste izza mize. Nazadnje si jo izmislila.

Prav ko stopi dekla zopet v hišo, zavpije lisica za pečjo: »V hlevu je tat!«

Svatje so vsi mislili, da jim je povedala to dekla; planejo izza mize in lisica ostane sama v hiši. Hitro skoči na mizo in poje naglo, kar ji je najbolj dišalo. Ko se naje, skoči zopet za peč, potakne glavo v godljo in šine skoz okno.

Med tem pa zasačijo svatje v hlevu tatu in ga neusmiljeno nabijejo. Naposled jim vendar uide in ves polomljen jedva privleče svoj zadnji konec do gozda.

Tukaj ga že čaka lisica in ga vpraša z milim glasom: »Kako ste opravili, stric?«

»Opravil sem, da se Bogu smili. Saj vidiš, da so mi ves zadnji konec stolkli. Stavim, da ni več cele koščice v njem. Baš sem jel dobro trgati ovce, kar me zasačijo.«

»O, kaj ti! Ti si še dobro opravil proti meni, ali jaz, jaz! Le poglej mojo

glavo, kakšna je. Tako so jo mi zbili, da mi že povsod gledajo možgani iz nje.«

Volk pogleda lisico, in ko vidi, da je res hudo zdelana, pozabi nekoliko svoje lastne bolečine. Nekaj časa gresta tiho dalje; potem povzame lisica besedo in reče volku: »Ne morem več dalje, nesite me!«

»Kaj, da bi te jaz nosil! Saj sam jedva komaj grem. Iz tega ne bo nič.« All lisica mu ne da miru. Ker ga tolikanj lepo prosi, se je volk naposled usmilil in reče: »No pa naj bo! Pa le na vrat sedi, ker imam križ ves zbit.« Lisica sede in volk jo nese po gozdu dalje. Čez nekoliko časa začne lisica govoriti: »Bolnik zdravega nese, bolnik zdravega nese.« — »Kaj mi govoriš?« zagrmi volk, »če si zdrava, pa brž doli!«

»O dobrotljivi striček, saj sem le mislila reči: Zdravi bolnega nese. Zdaj vsaj vidite, kako sem zdelana, da že ne vem, kaj govorim.« Volk ji verjame in jo nese potrpežljivo dalje. Ko prideta do mlake, začne lisico žejeti.

»Stojte malo! Tako me žeja, da se moram tu malo ohladiti.« Ko se napije, reče volku: »Glejte, hleb sira leži v vodi. Lahko ga dobiva, toda vodo morava poprej izpiti.«

Bila je namreč polna luna, ki se je videla v mlaki.

Volku je dišal sir; zatorej začne piti in pije toliko časa, da počni.

Lisica pa si izmije godljo z glave in se veseli da je speljala strica volka na led.

Preroško napisal pred davnimi desetletji Fran Erjavec.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 98—98.75 Din, 1 francoski frank 6.30 Din. V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.42 švicarskih frankov.

= Novi 1000 dinarski bankovci pridejo v promet početkom prihodnjega meseca. Istočasno se razveljavijo dosednji tisočdinarski bankovci. Za tem najnovjšim dogodkom v našem denarnem gospodarstvu tiči več razlogov: Pred časom so se raznesle vesti, da so se pojavili med temi bankovci tudi ponarejeni. Dalje je že marsikdo lahko opazil, da 1000dinarskih bankovcev ni mnogo opažati — t. kako pa, če je špekulantom tako lahko — lažje in izdatneje nego drug denar — spraviti jih preko meje. Z novo naredbo bodo ti izgubljeni sinovi jugoslovanske valutne politike prisiljeni priromati nazaj pod krov domači, kar je vsekakor plus za naše gospodarstvo. Končno pa ne smemo omalovaževati velikega pomena, ki ga ima tiskanje novih bankovcev za sklepanje kravih kupčij s strani vladajoče gospode. Provizijske milijone, ki jih je ta gospoda zaslužila pri zadnjem tiskanju 10dinarskih bankovcev, še danes grenko občutimo na svojih hrbtih, da ne bi vedeli, kako se te reči gode. Radikalske podkupovalne blagajne niso neizčrppljive...

= Sejmški Vestnik, ki bo uradno glasilo III. Ljubljanskega velesojma od 1. do 10. septembra 1923, bo izšel prihodnji mesec in bo redno izhajal do otvoritve. Tiskan bo v vseh srednjeevropskih jezikih. Prinašal bo pereče gospodarske članke in splošne tako za industrijski in trgovski svet kakor tudi za konsumente važne informacije zato se inseriranje v njem izplača. Naročila sprejema urad Ljubljanskega velesojma, Ljubljana, Gosposvetska cesta. Cela stran stane 1000 Din, manjši oglasi temu sorazmerno.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana M o l e k a.)

XIII.

France Kremen — sam.

Vojna ali mir — polje mora biti razorano in žito posejano. Čim je torej prišla pomlad, je Janez Kuter obiskal svojega najemnika in mu ponudil delo na polju, in sicer pod pogojem, da o vojni molči. Kuter ni bil baš velik rodoljub, imel pa je stvarne razloge. Ni se brigal, kaj se lahko zgodi Francetu, ampak za bajto mu je bilo, v kateri je stanoval Kremen, da je kdo ne zapali sredi noči.

France in Liza sta razpravljala o kmetovalčevi ponudbi. Žena je bila vesela. Spomnila se je, kako je France prejšnje poletje delal od zore do mraka in bil je tako utrujen, da ni več dni pogledal socialističnega časopisa, dočim ni bilo govora o kakšni propagandi. In želela si je, da bi bilo vedno tako! Težko delo na polju je najboljšje zdravilo za propagandističnega moža, ki se drugače ne zmeni za njene besede in solze... Uboga Eliza Betusar je morala že trikrat sleči nogavico na desni nogi in odparati obvezo okrog členka, v kateri so se skrivali dragoceni rumeni dvajsetaki; ostalo jih je še sedem, toda čim manj jih je bilo, tem dražji so bili njenemu srcu. Čuvala jih je kot punčico svojega očesa.

Kremen se je naposled zadovoljil, da si zaveže jezik, kar se tiče kmetske okolice. Pravzaprav mu je bilo vseeno. Saj se itak ne izplača učiti kravobriscev, ki ne razumejo ničesar! Vojno hočejo imeti — dobro, naj jo imajo! Naj gredo v vojno in naj jih zadene prva granata ali pa naj obleže zadušeni vsled strupa v strelskem jarku. France si pa prihrani propagando za delavce v mestu, ki imajo možgane in ki vedo, kdo je njihov sovražnik.

France je zopet obuzdal Kuterjevega konja, ga vpregel v plug in oral polje človeka, katerega je sovražil. Dan za dnevom je držal za plug in brano, zvečer je pa krmil konje in krave. Ko se je pozno v noč vrnil domov in sedel k večerji, je moral poslušati ropotanje dolgega tovornega vlaka, ki je tik njegove bajte vlačil material za proizvodnjo trinitrotolola. Velika tovarna za izdelovanje razstreliv v bližini je že obratovala noč in dan — in ga spominjala na vojno sleherno minuto. Ob polnočni uri ali proti jutru so ga zbudili težki vozovi, ki so stresali šipe na oknih, kakor da je potres, in revež si ni mogel pomagati, da ne bi mislil na bojišče, kjer bodo granate, ki jih vlačijo mimo njegove hiše, kmalu trgale vojake na kosce. Neke noči se je pripetila majhna nezgoda in vlak se je ustavil tik za njegovo bajto. Ko je zjutraj vstal in stopil iz hiše, je videl dolgo vrsto železniških vozov, ki so imeli napise »Nevarnost« z velikimi rdečimi črkami. Po strehah vagonov je pa korakal stražnik s kolom v roki in z izboklino na kolku.

Nekdo je odtrgal tračnico na tiru menda z namenom, da poškoduje vlak. Prišel je detektiv k Francetu, ki je delal na polju, in ga izpraševal. Imeli so ga na sumu, da morda kaj ve. Toda naš socialist se je razsrdil.

»Pojdi k vragu!« je zavrnil detektiva. »Ah misliš, da sem tako neumen, da bom vrgel vlak s tira tukaj, kjer stanujem in delam?«

Opoldne, ko je prišel domov h kosihu, mu je Liza z objokanimi očmi povedala, da je bil detektiv tudi pri njej in je zagrozil, da jih požene iz hiše. Kremen je spoznal, da mu prokleta vojna ne da miru, pa naj gre, kamor hoče! Vedno mu je za petami kakor hudobni duh in — nazadnje ga res še zapodi v strelske jarke!

Novi kongres se je sešel in napovedal vojno Nemčiji. Vsa Amerika je drvela k orožju. Prstovoljci so se oglašali, na stotisoče mož se je vpisalo v armado, ali militaristom to še ni bilo dovolj — hoteli so obvezno vojaško službo, tako da morejo prisiliti vsakogar na fronto. France in njegovi uporniški, antimilitaristični prijatelji so zopet imeli dela čez glavo. Njih argument je bil: Zakaj zahtevajo kongresniki prisilno vojaško službo, če so tako gotovi, da jo ljudstvo hoče? Zakaj ne čakajo na prostovoljce? Kdor je navdušen za vojno, pojde sam brez poziva. Ampak stvar ni takšna! Militaristi dobro vedo, da večina ljudstva noče vojne in zato ga hočejo prisiliti, da se mora bojevati. Socialisti jim pa morajo prekrižati račune. In tako se je vsa eneržija socialističnega gibanja osredotočila proti obvezni vojaški službi.

Organizacija v Leesvillu je zopet najela operno gledališče in aranžirala javen protestni shod proti vpisovanju. Ali zdaj ni šlo več gladko. Kapitalistični časopisi v mestu so pričeli napadati nameravani shod. Koliko časa bo še trpel patriotični Leesville, da se v njegovi sredi zbirajo puntarji in izdajalci? »Herald« je poklical v spomin prejšnji shod proti vojni in ponovil povest o »starem veteranu civilne vojne, ki je sam samcat junaško protestiral proti hujskanju Joža Kolarja, notoričnega rdečega urednika«. In list je drugič prinesel sliko »starega junaka« v pobledele modri uniformi in naštel je imena bitk, katerih se je »junak« udeležil, od Bull Runa do zadnjega obleganja Richmonda. Nekaj dni pozneje, ko je bila Liza sama doma, se je oglašil kmet iz soseščine in ji dal omenjeno številko »Heralda« s svarilno pripombo, da bo nekdo linčkan, če ne bo konec izdajniške agitacije po kmetijah. France je seveda zopet našel ženo v solzah in nato so sledili običajni histerični napadi. Pripravljal se je, da poseti shod proti vojaškemu vpisovanju, Liza je pa brezpogojno sklenila, da ne pojde. Tri dni in dober del treh noči je jokala in se prepirala z njim.

(Dalje prih.).

Gledališče v Wiesbadnu je popolnoma pogorelo. Škoda je ogromna. Človeških žrtev ni.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana, Breg 20.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ). Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

„Ah! te bolečine!“

Malo Fellerjevega pravega Elzafluida in proč so bolečine.

Drgnenje s Fellerjevim Elzafluidom je prava dobrodejnost! Umivanje s Fellerjevim Elzafluidom jači mišičevje in živce! Deluje anti-septično in osvežujoče! Prežene nahod in naredi neobčutljivega proti mrzlemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za celo telo izvrstno hišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elzafluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje. En poskus zadostuje, da tudi vi rečete:

To je najboljšo, kar sem kedaj okušal!

V vseh dotičnih poslovnicaht zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja FELLER. Pri navadnih naročilih stane s pakovanjem in poštnino če se pošlje denar naprej ali pa po povzetju:

3 dvojnate ali 1 špeciálna steklenica	24 dinarjev
12 dvojnatih „ 4 špeciálne steklenice	84 „
24 „ 8 špeciálnih steklenic	146 „
36 „ 12 „	208 „

KOT PRIMOT: Elza-obliz zoper kurja očesa 2 dinarja in 3 dinarje; Elza-mentolni črtniki 4 dinarje; Elza-švedska tinktura za želodec 10 dinarjev; Elza-zagorski prsni in kašeljni sok 9 dinarjev; Elzaribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-šumski miris za sobo 15 dinarjev; Glycerin 4 dinarje in 15 dinarjev; Lysol, Lysoform 12 dinarjev; Kineski čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 7 dinarjev, strup za podgane in miši 7 dinarjev. Za primot se pakovanje in poštnina posebej računa. Na te cene se računa sedaj 5% doplačila. Adresirati natančno na:

Evsen V. Feller, lekarnar
Stubica Donja Elzatrg št. 358, Hrvatsko.

Sprejmeta se v službo eden do dva starejša, izurjena pomočnika prekajevalne obrti. Ponudbe je nasloviti pod »Prekajevalec« na anončno družbo »Aloma Company«, Ljubljana, Kongresni trg 3.

BLUZE

najnovjših modelov so ravnokar došle.

A. & E. Skaberne, — Ljubljana —
Mestni trg št. 10.

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajlje so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

PERILO

za dame, gospode in otroke

v veliki izbiri pri

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.